

Saturnaliorū
uetus.

ex uis compitorū in quibus agitabantur, compitalia appellitauerunt. Sed perage cætera. Tunc Prætextatus: Bene & opportune similis emendatio sacrificiorum relata est. Sed ex his causis quæ de origine huius festi relatæ sunt, apparet Saturnalia uetustiora esse urbe Romana: adeo, ut ante Romam in Græcia hoc solenne cœpisse, L. Accius in annalibus suis referat his uerbis:

Maxima pars Graiū Saturno & maximæ Athenæ
Conficiunt sacra, quæ Cronia esse iterantur ab illis.
Cumq; diem celebrant, per agros urbesq; ferè omnes
Exercent epulis læti, famulosq; procurant
Quisq; suos, nostricq; itidem, & mos traditus illinc
Iste, ut cum dominis famuli epulentur ibidem.

De templo Saturni, deq; his quæ in huius æde aut imagine uisuntur. & quo modo intelligenda sint ea, quæ de hoc deo fabulose dici consuerunt. Caput .VIII.

Saturni tēplū

Nunc de ipso dei templo pauca referenda sunt. Tullū Hostiliū cū bis de Albanis, de Sabinis tertio triūphasset, inuenio fanū Saturno ex uoto cōsecrasse, & Saturnalia tunc primū Romæ instituta. Quis Varro libro sexto q̄ est de sacris ædibus, scribat ædē Saturni ad for̄ faciendum locasse L. Targnium regē, Titū uero Largium dictatōrē Saturnalibus eā dedicasse. Nec me fugit, Gelliū scribere senatū decreuisse, ut ædes Saturni fieret, eiq; rei L. Furium tribunum militum p̄fuisse. Habet arā, & ante se cœnaculū. Illic Græco ritu capite opto res diuina fit: quæ primò à Pelasgis, post ab Hercule ita eam à principio factitatā putant. Aedē uero Saturni ærariū Romani esse uoluerunt, q̄ tēpore q̄ incoluit Italiā, fertur in eius finibus nullum esse furtum cōmissum, aut quæ sub illo nihil erat cuiuscq; priuatum, Nec signare solum, aut partiri limite cāpum Fas erat, in mediū quærebāt, ideo apud eum locaretur populi pecunia cōmunis, sub quo fuissent cunctis uniuersa cōmunia. Illud nō omiserim, Tritonas cum buccinis fastigio Saturni ædis suppositos, qm̄ ab eius cōmemoratione ad nostrā ætatē historia elata, & quasi uocalis est: antè uero, muta & obscura & incognita, qd̄ testant̄ caudæ Tritonum humi mersæ & absconditæ. Cur aut̄ Saturnus ipse in compedibus uisat̄, Verrius Flaccus causam se ignorare dicit, uer̄ mihi Apollodori lectio suggerit. Saturnum Apollodorus alligari ait p̄ annum laneo uinculo, & solui ad diē sibi festum, id est mense hoc Decēbri. Atq; inde prouerbium ductum: Deos laneos pedes habere. Significari uero decimo mense semē in utero animatum in uitam grandescere, qd̄ donec erumpat in lucē, mollibus naturæ uinculis detinet̄. Est porrò idem ἄφροδῖτη Saturnum em̄ inquantū mythici fictionibus distrahunt, intantū phisici ad quandā ueri similitudinē reuocāt. Hunc aiūt abscidisse Cælij patris pudenda, qbus in mare deiectis, Venerē procreatam: quæ à spuma unde coaluit, ἄφροδῖτη nomen accepit. Ex quo intelligi uolunt, cum chaos esset, tēpora non fuisse. Siqdem tempus est certa dimensio, q̄ ex cœli conuersione colligitur. Tempus cœpit inde. Ab ipso natus putat̄ ἄφροδῖτη, qui (ut diximus) ἄφροδῖτη est. Cumq; semina rer̄ om̄ium post cœlum gignendar̄ de cœlo fluerent, & elementa uniuersa, quæ mundo plenitudinē facerent, ex illis seminibus funderent̄: ubi mundus om̄ibus suis partibus mēbrisq; perfectus est, certo iam tēpore finis factus est pro

Ædes Saturni
quare ærarium.

Georg. I.

Tritones cur
i æde Saturni.

Saturnus cur
laneos habeat
pedes.